

Zeer Geheim

MINISTERRAAD

Ex.nr. 36

Nr. 3871

Notulen van de vergadering
gehouden op vrijdag 18 februari 1966 in de Trêveszaal,
aangevangen 's morgens om tien uur en 's middags voortgezet

Aanwezig: De minister-president Cals en de ministers
Biesheuvel, Bogaers, Bot, Diepenhorst, De Jong,
Samkalden, Smallenbroek, Suurhoff, Den Uyl,
Veldkamp, Vondeling en Vrolijk (Afwezig is
minister Luns)

Voorts zijn aanwezig de staatssecretarissen
Bakker (punt 9), Bartels (punten 11 en 15 c),
De Block (punt 3), Egas (punten 11, 13 en 14),
Grosheide (punten 7 en 11), Posthumus (punt 5 b)
en Van der Stoel (punt 3)

Secretaris: drs. J. Middelburg

*Minister zonder Portefeuille
van of bevoegd. ministers
ministers*

1. Naar aanleiding van de notulen van 11 februari 1966

a. Bespreking taakafbakeningen (punt 2 b) *minister zonder Portefeuille*

Ministers
Minister Biesheuvel zal gaarne deelnemen aan het
overleg over de taakafbakening van de minister zonder porte-
feuille, maar hij is verhinderd aan de bespreking op 22 febru-
ari deel te nemen. De minister-president stelt voor de bespre-
king op 22 februari alleen te houden met de ministers Bot en
Vondeling over de taakafbakening inzake ontwikkelingsbanken
e.d. De raad verklaart zich hiermede akkoord. De bespreking
over het andere onderdeel van deze taakafbakening zal worden
gehouden op vrijdag 4 maart 's morgens om half tien in de
Trêveszaal, waarbij dan ook de ministers Biesheuvel en Den Uyl
aanwezig zullen zijn.

continentale plat

1 b. Vergunningsvoorwaarden inzake het continentale plat (punt 7)

Minister Den Uyl herinnert eraan dat bij de bespre-
king in de vorige vergadering twee punten nog hangende waren.
Over de vraag of de voorgestelde constructie voor staatsdeel-
neming in de winning aanvaardbaar is, is overleg gepleegd met
Justitie. Daarbij is men tot een wat andere oplossing gekomen,

waardoor.....

Verkeer.
5 b. Ondertekening van een aanvullend verdrag bij het internationaal verdrag betreffende het vervoer van reizigers en bagage per spoorweg (CIV), inzake de aansprakelijkheid van de spoorweg voor dood en letsel van reizigers (Brief van de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat en de minister van Buitenlandse Zaken dd. 2 februari 1966, nr. A2/034131, met bijlagen)

Filippijnen
5 c. Ondertekening en stilzwijgende goedkeuring van een overeenkomst met de Filippijnen inzake de oprichting van een opleidingsinstituut voor de kleine en middelgrote industrie (Toelichtende nota)

De punten 5 b en 5 c worden zonder discussie aanvaard.

Europese politieke integratie.
5 d. Voorstellen inzake politieke integratie van de Zes (Zie notulen r.m.r. 11 februari 1966, punt 3 d)

Staatssecretaris De Block deelt mede dat met de Nederlandse ambassadeurs in de vier hoofdsteden telegrammen zijn gewisseld over de bespreking tussen bondskanselier Erhard en president De Gaulle. Volgens inlichtingen uit Duitse bron zou de bondskanselier concrete voorstellen hebben gedaan inzake periodieke consultaties van de Zes over algemene politieke vraagstukken. Besproken zou zijn dat president De Gaulle op zijn komende persconferentie een suggestie zou doen om te komen tot politiek overleg tussen de Zes op elk daartoe geëigend niveau (ook tussen de regeringschefs), hetgeen overeen zou komen met het indertijd afgewezen plan-Fouchet. De Bondsregering zou dan (volgens de aanvankelijke bedoeling) deze bekendmaking direct warm toejuichen en hiervoor een procedure willen aangeven. Als onderwerpen zouden worden genoemd de betrekkingen met Groot-Brittannië, Rusland en China. De Belgische minister Spaak verwachtte dat België zich moeilijk buiten het Frans-Duitse initiatief zou kunnen houden; hij zag de mogelijkheid hierbij als voorwaarde te stellen dat als eerste punt zou worden besproken uitbreiding van het overleg tot zeven landen (met Groot-Brittannië). De Nederlandse ambassadeur in Brussel heeft hierop geantwoord dat hiervoor de juiste weg is het overleg in de WEU en dat er geen afzonderlijke weg nodig is. Politieke vraagstukken kunnen immers ook besproken worden in de NAVO, ~~terwijl men altijd ook speciale bijeenkomsten hiervoor kan houden.~~ De ambassadeur heeft voorts gezegd dat het politieke overleg tussen de Zes onvruchtbaar zal blijven, als men het over belangrijke punten niet eens is. Aangezien minister Luns zeer verontrust over deze ontwikkeling was, heeft hij opdracht gegeven dat men van Nederlandse zijde zich zeer gereserveerd zal opstellen en dat wij ons na de

conferentie.....

conferentie van president De Gaulle op maandag ten aanzien van dit punt moeten distanciëren. Voorts zal getracht worden medestanders te vinden in Bonn en Rome. Verondersteld wordt dat president De Gaulle voor zijn bezoek aan Moskou in het begin van juni zijn positie wil versterken door erop te kunnen wijzen dat het politieke overleg is gestart en dat hij dan in Moskou zal willen proberen als bemiddelaar te gaan optreden voor de kwestie-Vietnam, voor het probleem van de verhouding tot China en voor het vraagstuk van de Duitse hereniging.

Minister Vondeling merkt op dat in 1961 afspraken zijn gemaakt in Godesberg waaraan Nederland nog vastzit. Hij stelt de vraag in hoeverre deze nieuwe initiatieven daarboven uit gaan. Staatssecretaris De Block antwoordt dat de afspraken in Godesberg betrekking hadden op overleg over politieke zaken zonder agenda en zonder secretariaat. Aan wat thans wordt voorgesteld zit het grote gevaar vast dat men een geïnstitutionaliseerd intergouvernementeel overleg over de politieke vraagstukken krijgt, wat aan Frankrijk groter gelegenheid geeft om zijn wil aan de andere Vijf op te leggen.

Minister Den Uyl stelt de vraag of de Nederlandse regering evenals bij de conferentie in Luxemburg voor de vraag kan komen wat zij moet doen, als de Nederlandse delegatie alleen blijft staan. Spreker zou het onaangenaam vinden, als Nederland toch zou worden meegezogen in deze Franse opzet. Er wordt wel gefluisterd dat de conferentie in Luxemburg wat dit betreft een doorgestoken kaart is geweest, omdat de Duitse staatssecretaris Lahr tevoren herhaaldelijk in Parijs is gesignaleerd. Nu men na de conferentie in Luxemburg het gehele hoofdstuk van de versterking van de bevoegdheden van het Europese parlement tot 1970 moet opbergen, zou het spreker te ver gaan, als Nederland ten aanzien van de institutionalisering van dit politieke overleg zou moeten toegeven. Hij meent dat thans wel is vol te houden om neen te zeggen, ook als de Nederlandse delegatie dan alleen blijft staan.

Staatssecretaris De Block antwoordt dat dit laatste een herhaling zou zijn van 1960, toen minister Luns tegen de Duitse bondskanselier Adenauer en de Franse president De Gaulle in bleef weigeren aan de instelling van een politiek overleg van de Zes mee te doen. Wat de vraag omtrent staatssecretaris Lahr betreft kan spreker na zijn ervaringen bij de conferentie in Luxemburg zich niet voorstellen dat men een zo groots opgezet comediespel zou hebben gespeeld.

Staatssecretaris Van der Stoep merkt nog op dat de afspraak in Godesberg betrekking had op zo algemen principes dat dit onze handen ten aanzien van deze nieuwe initiatieven niet bindt.

Staatssecretaris De Block stelt voor ermede akkoord te gaan dat in de hoofdsteden van de vier landen getracht zal worden steun voor het Nederlandse standpunt ter zake te vinden. De raad verklaart zich hiermede akkoord.

Staatssecretaris De Block.....

Duitsland west
o.a. politie
Duits Bonds-
kanselier

Staatssecretaris De Block wijst er vervolgens op dat de positie van bondskanselier Erhard sterker is geworden nu hij met algemene stemmen is voorgedragen voor het voorzitterschap van de CDU, ook al heeft hij moeten aanvaarden dat de fractievoorzitter Barzel tot eerste plaatsvervangende voorzitter zal worden benoemd en niet zijn kandidaat Lücke.

Italië

5 e. De kabinetscrisis in Italië

Staatssecretaris De Block deelt mede dat de hoop bestaat dat in Italië binnenkort weer een nieuw kabinet gevormd zal zijn, gebaseerd op dezelfde partijen als het vorige kabinet, maar waarin ook Fanfani als minister zal zijn opgenomen.

Amerika

5 f. Minister Luns in Amerika

o.a. Vietnam
nucleaire samenwerking
NAVO
Amerikaanse cultuur
bouw nucleaire
aandrijving
minister v. Bou 2.
Vietnam o.a.
NAVO o.a.
militair materiaal o.a.

Staatssecretaris Van der Stoel deelt mede dat minister Luns in Washington met president Johnson heeft gesproken, o.a. over de strijd in Vietnam, de nucleaire samenwerking in de NAVO en de mogelijkheid van Amerikaanse hulp bij de bouw van een Nederlandse onderzeeboot met kern-aandrijving. Wat het punt van de NAVO betreft nam de Amerikaanse president het standpunt in dat eerst de Britse en de Duitse regeringen elkaar zullen moeten vinden; aangezien dat niet vlot gaat, draait men nu dus in een kringetje rond.

Vietnam

5 g. Vietnam (Zie notulen m.r. 4 februari 1966, punt 4 i)

o.a. onderhand.
met Vietcong.
N.O.A. 2e om. / v.
veiligheids o.a.
vrij leg

Staatssecretaris Van der Stoel deelt mede dat de hoofdschotel van de besprekingen van minister Luns in Washington werd gevormd door de kwestie-Vietnam. De aandacht voor de buitenlandse politiek van de Amerikaanse regering is vrijwel geheel gericht op deze kwestie, hetgeen steeds meer consequenties meebrengt voor de houding van Amerika tegenover Europa. Een kernpunt voor de Amerikaanse regering is dat bij eventuele onderhandelingen de Vietcong niet als regering daaraan zal kunnen deelnemen. President Johnson heeft sterk de nadruk gelegd op verhoging van het economische en sociale peil van Zuid-Vietnam. Voorts heeft minister Luns een gesprek gehad met de secretaris-generaal van de VN, Oe Thant. De behandeling van de kwestie-Vietnam in de Veiligheidsraad is vastgelopen. Het kan zijn dat de (~~Nederlandse~~) voorzitter nog schriftelijk een samenvatting zal geven van het oordeel van de meerderheid van de leden van de raad.

→ Japanse

Minister Vondeling.....